

Latona steinrens

Revisjonsdato: 13.05.2014

AVSNITT 1: IDENTIFIKASJON AV STOFFET/STOFFBLANDINGEN OG SELSKAPET/FORETAKET

<i>1.1 Produktidentifikator</i>	
Kjemikaliets navn	Latona steinrens
Produkttype	Rengjøringsmiddel
Erstatter sikkerhetsdatablad fra	25.03.2014
Utgave nummer	1.0
<i>1.2 Relevante identifiserte bruksområder for stoffet eller stoffblandingen og bruk som frarådes</i>	
Anvendelse / bruksområde	Dyprensing av naturstein.
Anvendelser som frarådes	Bransjekoder i henhold til produktregisteret: Dette produktet anbefales ikke for annen bruk enn det som er angitt over. Bør ikke brukes til andre formål enn de bruksområder produktet er beregnet for.
<i>1.3 Opplysning om leverandør av sikkerhetsdatabladet</i>	
Produsent	Latona AS Pb. 614 Torget 1833 Askim. Telefon: +47 69882447 www.latona.no post@latona.no
E-post	post@latona.no
Utarbeidet av	Arne Mørkestøl
<i>1.4 Nødtelefonnummer</i>	
	• Giftinformasjonen: +47 22 59 13 00.

AVSNITT 2: FAREIDENTIFIKASJON

<i>2.1 Klassifisering av stoffet eller blandingen</i>	
Klassifisering i henhold til 1272/2008EC	Skin Corr 1A; H314 Eye Dam 1; H318
Klassifisering i henhold til 67/548/EEC og 1999/45/EC	C; R35
<i>2.2 Merkningselementer</i>	
Piktogram	
Varselord	Fare
Faresetninger	H314 Gir alvorlige etseskader på hud og øyne.
Sikkerhetssetninger	
Generelle	P102 Oppbevares utilgjengelig for barn.
Forebygging	P260 Ikke innånd støv/ røyk/ gass/ tåke/ damp/ aerosoler. P264 Vask eksponert hud grundig etter bruk. P280 Benytt vernehansker/ verneklær/ vernebriller/ ansiktsskjerm.

Latona steinrens

Fortsettelse fra forrige side

Revisjonsdato: 13.05.2014

Tiltak	P301+P330+P331 VED SVELGING: Skyll munnen; IKKE framkall brekning. P303+P361+P353 VED HUDKONTAKT (eller håret): Tilsølte klær må fjernes straks; Skyll/dusj huden med vann. P304+P340 VED INNÅNDING: Flytt personen til frisk luft og sørg for at vedkommende hviler i en stilling som letter åndedrettet. P305+P351+P338 VED KONTAKT MED ØYNENE: Skyll forsiktig med vann i flere minutter; Fjern eventuelle kontaktlinser dersom dette enkelt lar seg gjøre; Fortsett skyllingen. P310 Kontakt umiddelbart et GIFTINFORMASJONSSENTER eller lege. P363 Tilsølte klær må vaskes før de brukes på nytt.
Oppbevaring	P405 Oppbevares innelåst.
Disponering	P501 Innhold/beholder leveres til godkjent mottaksstasjon for farlig avfall.
Ingredienser på etiketten	Dinatriummetasilikat C9-11 Alkohol etoksilat
2.3 Andre farer	Kjemikaliet kommer ikke inn under (omfattes ikke av) REACH vedlegg XIII regelverket for PBT eller vPvB stoffer.

AVSNITT 3: SAMMENSETNING/OPPLYSNINGER OM BESTANDDELER

3.2 Stoffblandinger

Ingrediens	Identifisering	Klassifisering etter forordning		Vekt-%
		67/548/EEC, 1999/45/EC	1272/2008 (CLP)	
Dinatriummetasilikat	Ec/Nlp nr: 229-912-9 Cas nr: 6834-92-0 Index nr: 014-010-00-8	C; R34 Xi; R37	Skin Corr 1B; H314 STOT SE 3; H335	5-10
C9-11 Alkohol etoksilat	Cas nr: 68439-46-3	Xn; R22 Xi; R41		1-5
Tetrakaliumpyrpfosfat	Ec/Nlp nr: 230-785-7 Cas nr: 7320-34-5	Xi; R36		1-5

Tegnforklaring

Acute Tox 4: Akutt giftighet.
Eye Dam 1: Alvorlig øyeskade.
STOT SE 3: Spesifikk målorgantoksisitet - enkelteksponering.
Skin Corr 1B: Etsende for huden.
Forklaring til relevante faresetninger (H-setninger) finnes i seksjon 16.

Tegnforklaring

Acute Tox 4: Akutt giftighet.
Eye Dam 1: Alvorlig øyeskade.
STOT SE 3: Spesifikk målorgantoksisitet - enkelteksponering.
Skin Corr 1B: Etsende for huden.
Forklaring til relevante faresetninger (H-setninger) finnes i seksjon 16.

Ingredienskommentarer

Klassifiseringen gjelder for hvert enkelt stoff, ikke for produktet.
Alle konsentrasjoner er oppgitt som vektprosent. Alle konsentrasjoner er angitt som vektprosent med unntak for gasser.

AVSNITT 4: FØRSTEHJELPSTILTAK

4.1 Beskrivelse av førstehjelpstiltak

Innånding

Hvis den skadede ikke puster, gi kunstig åndedrett. Frisk luft, varme og hvile, helst i bekvem halvsittende stilling. Ved irritasjon og hoste, kontakt Giftinformasjonen for råd. Sørg for frie luftveier.

Hudkontakt

Tilsølte klær må fjernes straks. Skyll umiddelbart med rikelig mengder rennende lunkent vann i 30-60 minutter. (Dersom Diphoterine finnes på stedet, så bruk dette istedenfor vann.) Kontakt et GIFTINFORMASJONSSENTER eller lege. Etseskade skal behandles av lege. Kontakt lege hvis irritasjon vedvarer.

Øyekontakt

Start skylling umiddelbart, ikke utsett start av skylling for å finne en spesifikk skyllevæske. Skyll også grundig under øyelokkene. Fjern eventuelle kontaktlinser. (Dersom Diphoterine finnes på stedet, så bruk dette istedenfor vann.) Fortsett kontinuerlig skylling i 30 minutter. Viktig: Skyll snarest med vann i minst 15 minutter (hold øyenlokk utbrettet, ta av eventuelle kontaktlinser). Kontakt lege så raskt som mulig.

Svelging

Kontakt lege omgående og vis produktets etikett eller emballasje. Søk øyeblikkelig lege. Skyll munnen med vann (bare dersom personen er ved bevissthet). Drikk straks 1-2 dl vann eller melk i små slurker. Medisinsk kull skal ikke gis.

Latona steinrens

Fortsettelse fra forrige side

Revisjonsdato: 13.05.2014

Medisinsk informasjon	Etseskader behandles som brannsårl. Inntak av produktet skal behandles som etseskade.
4.2 De viktigste symptomene og virkningene, både akutte og forsinkede	Gir alvorlige etseskader på hud og øyne. Innånding av alkalier/baser kan gi alt fra lett irritasjon til etseskader i luftveier, og alvorlig påvirkning på lungene. Sprut i øyne kan gi smerte. Rødhet, tåreflod og tåkesyn kan oppstå. I verste fall kan alkalier i etsende konsentrasjon føre til varig svekket syn eller blindhet. Ved svelging av sterkt etsende alkalier kan det ta tid før skade og smerter utvikles. Etterhvert vil etseskader i munn, svelg, spiserør og magesekk oppstå. Ved søl på huden vil den ofte først kjøles og blir rød. Smerte, blæredannelse og sår som ligner brannsårl utvikles etter hvert. Ved svelging av alkalier i etsende konsentrasjon bør videre oppfølging skje på sykehus snarest.
4.3 Angivelse av om umiddelbar legehjelp og spesialbehandling er nødvendig	
Annen informasjon	Gi aldri noe å drikke til en bevisstløs person.

AVSNITT 5: BRANNSLOKKINGSTILTAK

5.1 Slokkingsmidler	
Passende slukningsmidler	Vanntåke, skum, CO ₂ og pulver. Bruk brannslukningsmiddel som er egnet for forholdene og omgivelsene.
Uegnete slukningsmidler	Unngå rettet vannstråle i slukkingsarbeidet.
5.2 Særlige farer knyttet til stoffet eller stoffblandingen	Vær oppmerksom på risiko for dannelse av giftige gasser.
5.3 Råd til brannmannskaper	Brannmannskap bør bruke standard verneutstyr med flammehemmende jakke, hjelm med ansiktsvern, hansker, gummistøvler og selvforsynt pustesystem i lukkede rom.

AVSNITT 6: TILTAK VED UTILSIKTEDE UTSLIPP

6.1 Personlige forsiktighetsregler, personlig verneutstyr og nødrutiner	Må ikke komme i kontakt med øyne, huden eller klær. Bruk egnede verneklær.
6.2 Forsiktighetsregler med hensyn til miljø	Tømming i avløp utover tiltenkt bruk, frarådes.
6.3 Metoder og materialer for oppsamling og rensing	Etsende væske. Benytt nødvendig verneutstyr. Absorberes med egnet materiale og samles opp. Leveres nærmeste mottakstasjon for destruering.
6.4 Henvisning til andre avsnitt	Se avsnitt 7 for informasjon om sikker håndtering. Se avsnitt 8 for informasjon om personlig verneutstyr. Se avsnitt 12 for informasjon om økologi. Se avsnitt 13 for informasjon om fjerning av avfall.

AVSNITT 7: HÅNTERING OG LAGRING

7.1 Forsiktighetsregler for sikker håndtering	Det må ikke spises eller drikkes under bruk. Bruk vernebriller/ansiktsskjerm. Bruk egnede vernehansker. Unngå kontakt med øynene, huden og klærne. Håndteres i samsvar med god hygiene og sikkerhetspraksis. Brukerveiledningen skal følges for å oppnå sikker bruk og best mulig resultat.
7.2 Vilkår for sikker lagring, herunder eventuelle uforenligheter	Oppbevares innelåst. Må ikke oppbevares sammen med næringsmidler, drikkevarer eller dyrefor. Oppbevares utilgjengelig for barn. Bør oppbevares stående og i originalemballasje. Lagres frostfritt over 0 °C.
7.3 Særlig(e) sluttanvendelse(r)	n/a

AVSNITT 8: EKSPONERINGSKONTROLL/PERSONLIG VERNEUTSTYR

8.1 Kontrollparametre	
Anmerkning om tiltak- og grenseverdier	Ingen yrkeshygieniske eksponeringsgrenser er relevante for produktet.
8.2 Eksponeringskontroll	
Begrensning av eksponering på arbeidsplassen	Sunn fornuft og sikkerhetsregler skal alltid brukes ved allmenn omgang med kjemikalier. Sørg for at emballasjen er riktig merket for å forebygge uforutsett eksponering eller feilaktig bruk. Sørg for god arbeidshygiene. Sørg for bruk av anbefalt verneutstyr og vernetøy. Sørg for tilstrekkelig utsug eller ventilasjon på arbeidsplassen. Unngå kontakt med øyne og hud. Hold verneutstyr tørt og rent.

Latona steinrens

Fortsettelse fra forrige side

Revisjonsdato: 13.05.2014

Åndedrettsvern	Åndedrettsutstyr er ikke nødvendig hvor det er tilstrekkelig naturlig ventilasjon eller punktavsug. Den europeiske standardiseringskomiteens (CEN) standarder EN136, EN140 og EN405 angir åndedrettsvernsmasker, EN149 og EN143 angir filteranbefalinger.
Øyevern	Bruk tettstående og godkjent øyevern. Øyespylingsutstyr skal være tilgjengelig, helst også dusjmulighet. Øyevern skal være i henhold til standarden EN 166.
Håndvern	Beskyttelseshansker av naturlatex, nitril, neopren eller PVC med med hanskeykkelse over 0,35 mm i henhold til standard EN-374. Ved kontinuerlig kontakt: Gjennomtrengningstid over 480 minutter. Ved kortsiktig sprut/eksponering (inntill 30 minutter): Gjennomtrengningstid over 60 minutter. Hanskenes egnethet og gjennombruddstid vil variere avhengig av de spesifikke bruksforholdene. Undersøk og eventuelt erstatt slitte eller ødelagte hansker. Om kontakt med underarmene er sannsynlig, bruk hansker med mansjetter. Tynne hansker vil gi beskyttelse i kortere tid og bør vanligvis brukes bare én gang og deretter kastes. Tykkere hansker er nødvendig hvis det finnes mekanisk risiko med mulighet for oppskraping eller punktering.
Annen informasjon	Det er god industriell hygienep praksis å unngå hudkontakt mest mulig. Unngå bruk av ringer, klokker eller lignende som er egnet til å holde på produktet og derved forårsake hudreaksjoner. Beskyttelseskrem kan hjelpe til å beskytte utsatte hudområder, men kan ikke erstatte hansker. Fjern forurensete klær for å unngå hudkontakt. Etter vask av huden påføres fet hudkrem for å erstatte tapt hudfett. Hold god orden. Spesifikke hygienetiltak: Praktiser god personlig hygiene som vasking etter håndtering av produktet og før spising, drikking og/eller røyking. Vask regelmessig arbeidstøy og verneutstyr for å fjerne forurensninger. Kast tilsølt arbeidstøy og sko som ikke kan vaskes.

AVSNITT 9: FYSISKE OG KJEMISKE EGENSKAPER

9.1 Opplysninger om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper	
Farge	Fargeløs til gul
Lukt	Svak
pH (kons.)	13
pH løsning	12
Startkokepunkt og kokeområde	100
Flammepunkt	Ikke relevant - ingen ingredienser er klassifisert brannfarlig.
Antennelighet (fast stoff, gass)	Ikke relevant på grunn av kjemikaliets form eller tilstand. -
Damptrykk	Ikke kjent
Relativ tetthet	1,08 g/cm ³
Løselighet i vann	100% (Lett løselig)
Selvantennningstemperatur	Ikke relevant - ingen ingredienser er klassifisert brannfarlig.
Nedbrytingstemperatur	100.
Viskositet	Ikke kjent
Eksplisjons egenskaper	Ikke kjent
Oksidasjonsegenskaper	Ikke klassifisert som oksiderende.
9.2 Andre opplysninger	De fysiske og kjemiske egenskaper som er oppgitt under punkt 9.1 gjelder for produktet og ikke enkeltstoffer, med mindre annet er oppgitt.

AVSNITT 10: STABILITET OG REAKTIVITET

10.1 Reaktivitet	Stabil under normale forhold.
10.2 Kjemisk stabilitet	Stabil under normale forhold.
10.3 Risiko for farlige reaksjoner	Ikke kjent
10.4 Forhold som skal unngås	Ved oppvarming avgis sterkt irriterende damp. Unngå høy temperatur, flammer, gnister og andre antennelseskilder.
10.5 Uforenlige materialer	Reagerer med syrer.
10.6 Farlige nedbrytningsprodukter	Ikke kjent

Latona steinrens

AVSNITT 11: TOKSIKOLOGISKE OPPLYSNINGER

11.1 Opplysninger om toksikologiske virkninger

Akutt giftighet	Ved svelging av sterkt etsende alkalier kan det ta tid før skade og smerter utvikles. Etsende virkning på slimhinner i munn, svelg og magesekk, kan forårsake sterke smerter. Ved søl på huden vil den ofte først kjennes glatt og rar ut. Smerte, blæredannelse og sår som ligner brannsåret utvikles etter hvert.
Hudetsing/ hudirritasjon	Gir alvorlige etseskader på hud og øyne. Ved søl på huden vil den ofte først kjennes glatt og rar ut. Smerte, blæredannelse og sår som ligner brannsåret utvikles etter hvert.
Alvorlig øyeskade/ øyeirritasjon	Sprut av konsentrat eller oppløsning på øynene kan føre til alvorlig øyeskade. Kan føre til ødeleggelse av øyets hornhinne. Sprut i øyne gir ikke alltid smerte, men kan likevel forårsake skade.
Sensibiliserende ved innånding eller hudkontakt	Ingen av de oppførte ingrediensene i produktet er klassifisert allergifremkallende.
Skader på arvestoffet i kjønnseller	Ingen av de oppførte ingrediensene i produktet er klassifisert arvestoffskadende (mutagene).
Kreftfremkallende egenskaper	Ingen av de oppførte ingrediensene i produktet er klassifisert kreftfremkallende.
Reproduksjonstoksitet	Ingen av de oppførte ingrediensene i produktet er klassifisert reproduksjonsskadelige.
STOT - enkelteksponering	Damp kan irritere luftveiene.
STOT - gjentatt eksponering	Basert på tilgjengelig data blir ikke kriteriene for klassifisering møtt.
Aspirasjonsfare	Under normal bruk, er ingen helsemessige effekter forventet.
Annen informasjon	Sannsynlig eksponeringsvei: Hudkontakt. Svelgning.

AVSNITT 12: ØKOLOGISKE OPPLYSNINGER

12.1 Giftighet	Skadelig for vannlevende organismer på grunn av høy pH verdi. Giftig for fisk og plankton.
12.2 Persistens og nedbrytbarhet	Forventes å nedbrytes raskt, og er "lett bionedbrytbar" i henhold til OECD-retningslinjer.
12.3 Bioakkumuleringsevne	Ingen bioakkumulering er indikert. Det forventes ingen skadelige langtidseffekter på vannorganismer.
12.4 Mobilitet i jord	Produktet er oppløselig i vann.
12.5 Resultater av PBT- og vPvB-vurdering	Kjemikaliet kommer ikke inn under (omfattes ikke av) REACH vedlegg XIII regelverket for PBT eller vPvB stoffer. Kjemikaliet inneholder ikke PBT eller vPvB stoffer.
12.6 Andre skadevirkninger	Forårsaker pH-økning i vannet, noe som kan føre til fiskedød ved utslippstedet. pH > 9 er skadelig for fisk.

AVSNITT 13: SLUTTBEHANDLING

13.1 Avfallsbehandlingsmetoder

Avfallsgrupper	Avtal avfallsdisponering med kommune/miljøsekt/SFT. Angivelse av EAL-koder er kun veiledende. Sjekk alltid avfallskoden med henblikk på den aktuelle tilstand produktet befinner seg i. De endelige avfallsgrupper og koder må bestemmes av sluttbruker basert på den faktiske bruken av produktet.
Emballasje	EAL: 15 01 02 emballasje av plast. EAL: 15 01 10 emballasje som inneholder rester av eller forurenset av farlig avfall.
Annen informasjon	Tømming i avløp utover tiltenkt bruk, frarådes. Latona AS er medlem av non-profit organisasjonen Grønt Punkt Norge og har betalt vederlag for innsamling og gjenvinning av emballasjen. Tom plastemballasje kan leveres til mottaksanlegg i Norge uten kostnad. I henhold til kommisjonsforordning 1357/2014 er avfall klassifisert som avfallstype: HP 4 «Irriterende -- hudirritasjon og øyeskader»: Avfall som ved kontakt kan forårsake hudirritasjon eller øyeskade.

AVSNITT 14: TRANSPORTOPPLYSNINGER

14.1 FN-nummer	n/a
14.2 FN-forsendelsesnavn	n/a
14.3 Transportfareklasse(r)	
ADR/RID klasse	n/a

Latona steinrens

Fortsettelse fra forrige side

Revisjonsdato: 13.05.2014

14.4 Emballasjegruppe	n/a
14.5 Miljøfarer	n/a
14.6 Særlige forsiktighetsregler ved bruk	Etsende.
14.7 Bulktransport i henhold til vedlegg II i MARPOL 73/78 og IBC-regelverket	n/a

AVSNITT 15: OPPLYSNINGER OM REGELVERK

15.1 Særlige bestemmelser/særskilt lovgivning om sikkerhet, helse og miljø for stoffet eller stoffblandingen

KOMMISSIONENS FORORDNING (EU) 2017/776 av 4. mai 2017 (ATP10).

FOR-2012-06-16-622 Forskrift om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger (CLP).

Europaparlaments og rådsforordning (EF) nr. 1272/2008 av 16. desember 2008 om klassifisering, merking og emballering av stoffer og blandinger, om endring og oppheving av direktiv 67/548/EØF og 1999/45/EF, og om endring av forordning (EF) nr. 1907/2006.

KOMMISJONSFORORDNING (EU) 2015/830 av 28. mai 2015 om endring av europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1907/2006 om registrering, vurdering og godkjenning av samt begrensninger for kjemikalier (REACH).

Forskrift om tiltaksverdier og grenseverdier for fysiske og kjemiske faktorer i arbeidsmiljøet samt smitterisikogrupper for biologiske faktorer (forskrift om tiltaks- og grenseverdier).

ADR/RID Forskrift om landtransport av farlig gods 2017.

Forskrift om aerosolbeholdere. FOR-1996-03-01-229.

Administrative normer for forurensning i arbeidsatmosfære (Arbeidstilsynet, 2008).

ECHA (European Chemicals Agency) C&L Inventory database.

FOR 2004-06-01 nr 922: Forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften).

EUROPAPARLAMENTS- OG RÅDSFORORDNING (EF) nr. 648/2004 av 31. mars 2004 om vaske- og rengjøringsmidler.

FOR-2015-05-19-541 Forskrift om deklarerer av kjemikalier til produktregisteret (deklareringsforskriften).
Ex-ECB databasen.

Avfallsforskriften (miljøverndepartementet) - FOR 2004-06-01 nr 930: Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall.

Deklarasjons-nr

318402

15.2 Vurdering av kjemikaliesikkerhet

Leverandøren har ikke utarbeidet en kjemikaliesikkerhetsrapport (eksponeringsscenario) for stoffet eller stoffblandingen. Informasjonen i dette sikkerhetsdatabladet skal ikke betraktes som brukerens egen risikovurdering. Det er alltid brukerens ansvar at alle nødvendige forholdsregler er fulgt for å oppfylle kravene i henhold til lokale regler og bestemmelser.

Annen informasjon

Klassifiseringen av dette produktet er gitt på grunnlag av de foreliggende opplysninger fra leverandøren.

AVSNITT 16: ANDRE OPPLYSNINGER

Relevante fare og risikoen for hver ingrediens

H314 Gir alvorlige etseskader på hud og øyne.
H335 Kan forårsake irritasjon av luftveiene.
R-22 Farlig ved svelgning.
R-34 Etsende.
R-36 Irriterer øynene.
R-37 Irriterer luftveiene.
R-41 Fare for alvorlig øyeskade.
H318 Gir alvorlig øyeskade.

Latona steinrens

Fortsettelse fra forrige side

Revisjonsdato: 13.05.2014

Henvisninger til viktig litteratur og spesielle datakilder

Sikkerhetsdatablad fra leverandøren.

- Transport av farlig gods: ADR, RID, IMDG, IATA (2007).
- Administrative normer for forurensning i arbeidsatmosfære (Arbeidstilsynet, 2008).
- Norsk stoffliste (Statens forurensningstilsyn, olje og energidepartementet, direktoratet for arbeidstilsynet, direktoratet for brann og eksplosjonsvern, 2005).
- Forskrift om klassifisering, merking m.v. av farlige kjemikalier (miljøverndepartementet, Arbeids og administrasjonsdepartementet, 2005).

Forkortelser i dokumentet

- n/a - Ikke relevant eller kjent informasjon.
PBT - Persistent, Bioaccumulative and Toxic.
vPvB - Very Persistent and very Bioaccumulative (require special attention under REACH).
EAL - Den europeiske avfallslisten.
STOT - Giftvirkning på bestemte organer.
LD50 - Mengden av et kjemikalie som gitt en bestemt gruppe forsøksdyr fører til dødsfall på 50%.
LC50 - Konsentrasjonen av et kjemikalie i luft eller vann som for en bestemt gruppe forsøksdyr fører til dødsfall på 50% over en gitt tidsperiode.
bw/day - body weight / day (kroppsvekt per dag).

Første gang utgitt

29.04.2009

--- SIKKERHETSATABLAD i henhold til (EU) direktiv (EC) 1272/2008 og (EU) 2015/830 ---